

Remissvar på förslag till Kultur- och fritidspolitiskt program

Söderköpingsinitiativet (SI) lämnar följande synpunkter:

Framtagande och remiss

Remisstiden är för kort för att vi ska hinna gå igenom förslaget på ett bra sätt. Rent generellt anser vi att det hade varit bättre att involvera även de politiska partierna i ett tidigt skede redan när programmet utformades. Det står i inledningen att programmet tagits fram efter samtal med föreningsliv och andra aktörer i kommunen. Vi skulle gärna se en lista över vilka föreningar och övriga intressenter som fått vara delaktiga i arbetet och en mer utförlig beskrivning av hur arbetet har gått till och vilka synpunkter föreningarna framfört. En sådan sammanställning kunde läggas i en bilaga. Utan denna information är det svårt för oss att bedöma hur väl förankrat programmet är, särskilt som det inte finns tid för oss att själva följa upp med föreningar och andra intressenter.

Vi anser att processen att ta fram den här typen av dokument har ett stort värde i sig, och att det som sedan skrivs ned kan ses som ett kvitto på vad olika intressenter tillsammans kommit överens om. Så som programmet ser ut nu ser det mer ut att vara ett kommunalt dokument där man förvisso skriver fint om till exempel föreningarnas betydelse men det verkar inte vara skrivet ur föreningarnas perspektiv. Vi tror till exempel att föreningar idag har svårigheter att rekrytera nya tränare, få tillgång till lämpliga lokaler vid rätt tidpunkter eller att vissa grupper i samhället har en ekonomi som förhindrar deras möjlighet att delta i föreningsliv. En sammanställning av utmaningar och behov ger en bra utgångspunkt för prioriteringar och satsningar.

Exempel på aktiviteter som bör ingå när den här typen av dokument tas fram:

1. Varför ska ni ha det här programmet?
2. Vilka ska ingå i arbetet med att ta fram programmet? Politiker, tjänstepersoner, övriga intressenter?
3. Hur ska barn och unga ingå i arbetet?
4. Vilka andra planer, program och strategier finns i kommunen som kan kopplas ihop med den som ska tas fram?

Vi hade önskat att programmet reviderats tillsammans med tillhörande dokument som Prioriteringsordning lokal- och anläggningsbokningar, Reglemente för föreningsbidrag och verksamhetsstöd samt Sponsring, riktlinjer.

Varför tar vi fram ett program och inte en strategi? Kommunens styrkedja utgår från strategiskplan och uppdragsplaner som sedan blir verksamhetsplaner. Idag finns ett antal strategier som till exempel Näringslivsstrategi och Etableringsstrategi. Var finns strategin för detta område?

I Riktlinjer för styrdokument och författningssamling står att:

- En strategi anger vilka inriktningar och prioriteringar som är viktigast inom ett område. Strategin pekar ut strategiska vägval och de områden som är avgörande för att nå målet, men går inte in på praktiska avgöranden. Strategin tar inte ställning till utförande, åtgärder, medel eller metoder. För detta har vi program och planer.
- Program beskriver den politiska viljeinriktningen inom ett visst sakområde. Programmet ska tala om vad vi vill uppnå och vilka metoder vi vill använda. I ett program är det möjligt att blanda långsiktiga mål och översiktliga direktiv med mer konkreta. Ett program kan fungera som ett komplement till kommunens vision och sätta mål i strategisk plan. Programmet ska göra det möjligt att skriva en plan för den aktuella verksamheten utan ytterligare ideologiska överväganden.

Finns det en viljeinriktning att det här programmet ska vara brett förankrat bland partierna i Kommunfullmäktige? Hur ser majoriteten kopplingen mellan program och strategisk plan. Var tilldelas medel, presenteras satsningar och var görs prioriteringar? Vi anser att kopplingen idag är svar. Att ange att koppling är till ett övergripande mål att "Vara Östergötlands attraktivaste boendekommun" är för vagt. Dessutom bör den typen av "slogan" undvikas då den inte är förankrad hos samtliga partier och starkt kan ifrågasättas utifrån de senaste årens kraftiga nedskärningar. Vad medarbetare och föreningsliv behöver är något konkret att förhålla sig till, inte "fina" meningar.

Vilka ska använda programmet och på vilket sätt? Hur ska planer arbetas fram? Vilken politisk nivå ansvarar för att fastställa dessa? Hur förhåller sig dessa planer till verksamhetsplaner?

Dokumentets syfte

SI tycker att syftet och den praktiska nyttan med programmet bör tydliggöras. Se resonemang ovan.

Gemensamma inriktningar och mål

Under denna rubrik står det i första stycket att "kommunens kultur- och fritidspolitiska arbete vilar på gemensamma mål som..." och vi tolkar det som att målen sedan beskrivs i texten under.

"Söderköpings kommun har ett starkt föreningsliv som erbjuder invånarna en bredd i form av olika aktiviteter. För att skapa goda förutsättningar och stärka civilsamhället stöttas föreningar och studieförbund med målet att stimulera till kreativitet, folkhälsa,

folkbildning och möten mellan människor, vilket bidrar till det demokratiska samhället. Tillsammans med kommunens övriga förvaltningar, med tyngdpunkt hos samhällsbyggnadsförvaltningen, bedrivs ett aktivt förvaltnings- och utvecklingsarbete. Detta arbete utmynnar i ett planeringsunderlag för utbudet av kultur- och fritidsanläggningar.”

Vi tycker dessa mål är för otydliga. Hur vet vi till exempel om kommunen har ett starkt föreningsliv och vad är kommunens konkreta målsättning? Vad ska mätas? Mål ska vara tydliga och beskriva något konkret man vill uppnå så att det också är möjligt att följa upp och utvärdera hur långt man kommit för att nå målen.

Prioriteringar utifrån nuläget

Programmet berör vikten av kultur och fritid ur många olika perspektiv och det finns en del skrivningar om vad som är prioriterat. Till exempel under 4 avsnittet punkt 2 där det står att barn och unga är en prioriterad målgrupp. Men vi tycker att det borde framgå mer konkret vad det innebär och framför allt i relation till nuläget. Man har ju till exempel valt att minska kulturskolans verksamhet, på vilket sätt har man ändå prioriterat barn och unga? Brobyskolans gymnastiksal byggs om till daglig verksamhet samtidigt som eleverna på Waldorfskolan inte har tillgång till gymnastiksal. Vi har dessutom fått fler signaler från föreningslivet att kommunen inte i handling prioriterar ungas idrott. Exempel rör ytor för fotbollslag som vill träna i Söderköping, samarbete med föreningar som anordnar nattfotboll eller utrustning som inte lagas inför cuper och evenemang. Föreningslivet efterfrågar mer hallyta men när frågor ställs kring Brobyskolans gymnastiksal så blir svaret att denna golvyta inte är av intresse för föreningslivet. Detta stämmer inte med den bild som vi har.

Programmet ska ange: vad vi vill uppnå och vilka metoder vi vill använda. I ett program är det möjligt att blanda långsiktiga mål och översiktliga direktiv med mer konkreta mål. Nedan är exempel på innehåll som är allmängiltigt och diffust och som kommer skapa en känsla av otydlighet och otillräcklighet i förvaltningarna:

- *Vi strävar efter att kultur- och fritidsutbudet ska vara en central del av Söderköpings identitet och utveckling: Mål, metod och vad får det kosta? Vilka ansvarar att driva utveckling?*
- *Barnkonventionen är en grundpelare i vårt arbete, och tillsammans med invånarna utformar vi verksamhetens innehåll genom en öppen och levande dialog. Mål, metod och vad får det kosta? Vilka ansvarar för dialogen?*
- *Genom att aktivt samverka med andra aktörer i regionen, stärker Söderköping sin roll i den regionala utvecklingen. Mål, metod och vad får det kosta? Vilka ansvarar för samverkan?*

- *Genom att integrera de nationella och regionala målsättningarna i vårt lokala arbete vill vi skapa en kommun där kultur och fritid är tillgängligt för alla, oavsett bakgrund, ålder, kön eller livssituation. Var ser vi integrationen av dessa mål i konkreta formuleringar utifrån Söderköpings förutsättningar?*
- *Det är därför av stor vikt att alla barn och unga får möjlighet till direkt möte med levande kultur och till att utveckla sitt eget skapande. Är detta ett mål som ska följas upp? Mål, metod och vad får det kosta? Vilka ansvarar att driva utveckling?*
- *För att möjliggöra detta samverkar kommunen med lokala föreningar, kulturaktörer och regionala institutioner. Mål, metod och vad får det kosta? Vem gör prioriteringar och vilka ansvarar för samverkan?*
- *Varje år genomförs en mängd kulturaktiviteter i förskolor, skolor, dagverksamheter och på särskilda boenden runt om i kommunen. • Offentliga aktiviteter och program för alla åldrar arrangeras under året, såsom Barnsliga lördagar, lovverksamhet, Söderköpings Gästabud, Förintelsens minnesdag, valborgsfirande, medborgarskapsceremoni, nationaldagsfirande och nyårsevenemang. • Stöd fördelas till föreningar som själva arrangerar kulturarrangemang, och samverkan sker löpande genom dialog och rådgivning. • Biovisningar möjliggörs året runt genom att kommunen samarbetar med externa aktörer.*

Är detta uppräkningsvad som gjorts eller vad som ska göras? Ska inte aktiviteter beskrivas i planer? Hur ska förvaltningarna förhålla sig till detta i sina verksamhetsplaner?

- *Främja de kulturella och kreativa näringarnas hållbara utveckling. Mål, metod och vad får det kosta? Vem gör prioriteringar och vilka ansvarar för samverkan?*
- *Tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen lyfter vi fram viktiga kulturmiljövärden och verkar för att dessa förblir en del av det gemensamma kulturarvet genom att det beaktas i planeringsprocesser. Intressant! Ska denna mening styra våra planeringsprocesser. Finns många som ifrågasätter hur detta hanteras i praktiken. En mening utan förankring?*
- *Rubriker som bibliotek och kulturskola. Att räkna upp hur arbetet går till skapar det något syfte i det här dokumentet?*
- *Punkter under Idrott och Friluftsliv stämmer dåligt med vilka prioriteringar som gjorts de senaste åren. Hur tänker sig majoriteten skapa förutsättningar för att*

förverkliga alla dessa områden?

- *Näringsliv och turism* kan utgå och hanteras på ett ställe.
- *Kommunen främjar ett brett och varierat utbud inom idrott, fritid, kultur, kulturmiljöer, naturupplevelser och sociala mötesplatser, för att stärka både fysisk och psykisk hälsa. Meningsfull fritid bidrar till ökad självkänsla, motivation och välmående, samtidigt som den förebygger ohälsa och motverkar utanförskap. Mål, metod och vad får det kosta? Vem gör prioriteringar?*
- *Avslutande: Det kultur- och fritidspolitiska programmet för Söderköping är ett uttryck för vår ambition att skapa ett hållbart, inkluderande och tillgängligt fritids- och kulturliv för alla invånare.*

Det krävs mer än fina ord i ett dokument för att driva utveckling. Ambition kräver resurser och prioriteringar. Vi saknar beskrivningar av dess förutsättningar i det utkast som skickats på remiss. *I detta program har vi identifierat de viktigaste vägvalen för vårt arbete.* Vi saknar konkreta vägval. Dokumentet kan kortas ned och innehållet tydliggöras. Vilka vägval är bortprioriterade. Detta bör också framgå.

- *Vi ser fram emot att fortsätta utveckla Söderköping som en plats där alla har möjlighet att vara delaktiga, aktiva och skapa meningsfulla upplevelser. Vilka är vi?* Den största kritiken mot kommunen de senaste åren är avsaknad av dialog. Om styrande politiker inte har för avsikt att ändra sitt arbetssätt bör meningen strykas.

Inkludering

På flera platser i programmet står det om att programmet ska främja delaktighet och inkludering. Vi saknar dock ett tydligare perspektiv utifrån dels det faktum att kommunen både består av tätorter och landsbygd, dels att det finns många i vårt samhälle med olika former av funktionshinder.

Sammanfattning

Korta ner dokumentet. Ta bort självklarheter och universella visioner och mål. Attraktiv boendekommen kan inte vara den övergripande Strategin/målen. Förankra i strategisk plan (Hönan eller ägget? Vad styr? Strategisk plan eller detta program?) Fokusera på prioriteringar/vägval, metod och ansvar samt vad som ska följas upp. Väv in i relevanta uppdragsplaner och låt förvaltningarnas verksamhetsplaner beskriva aktiviteter. Skapa ett sammanhållande remisspaket med övriga styrdokument som påverkas. Vem ansvar för vad till exempel bidragsmöjligheter?

Bilaga:

Exempel på konkretisering från andra kommuners program:

- Även andra typer av kommunala lokaler skulle kunna nyttjas för kultur- och fritidsändamål, exempelvis skulle skolans lokaler kunna göras tillgängliga för föreningslivet efter skoltid om man förbereder lokalerna för extern uthyrning med larm, entréer och förrådsutrymmen.
- Reservera ytor för stora anläggningar – för att det ska finnas plats för dessa anläggningar (adekvata kultur- och idrottsanläggningar) behöver man tidigt i stadsplaneringen identifiera var i kommunen sådan skulle kunna finnas och få plats.
- Följande målgrupper ska ges företräde vid tillfällen då prioritering behöver ske: Unga (13-21 år), 2. Barn (7-12 år), 3. Barn (0-6 år), 4. Äldre (65+), 5. Vuxna. (22-64). (Askersund – 4 sidor)
- Kostnadsfria lovaktiviteter ska arrangeras.
- Förskolan och grundskolan ska extra noga se till att läroplanen i idrott och hälsa gällande friluftsupplevelser i naturmiljö uppfylls.
- Dialogen mellan Mora kommun och pensionärsorganisationer ska utvecklas.
- Med de gemensamma utgångspunkterna som grund (se kapitlet innan), har insatsområden identifierats för att utveckla kultur- och fritidslivet i Skellefteå kommun. Insatsområden har paketerats utifrån de gemensamma verksamhetsområden som finns inom förvaltningen.
- Öka antalet deltagare inom kultur-, förening- och friluftslivet, där inkludering och representation av olika samhällsgrupper är viktiga delar.
- Man håller just nu på att ta fram ett nytt kultur- och fritidsprogram för Kumla kommun! För att säkerställa att programmet speglar våra invånares önskemål och behov vill man gärna höra invånarnas synpunkter. Vill du vara med.
- Utöka antalet ungdomar som är med i gruppverksamhet.
- Barn och unga i Svedala kommun ska ges fler möjligheter och lika förutsättningar för att påverka kultur och fritidsaktiviteter och verksamheter. Därför ska ett systematiskt delaktighetsarbete etableras, där alla barn och unga, oavsett verksamhet har samma möjlighet att påverka. Arbetet ska bidra till en kultur som ökar barn och ungas delaktighet vid beslut.
- Stärka samarbetet mellan skolbiblioteken och folkbiblioteken.
- Nordiska Akvarellmuseet har stor betydelse för Tjörn.
- HBTQ-personers acceptans, delaktighet, inflytande och medbestämmande ska
- Stärkas: Insatser – Arbeta med att förnya den HBTQ-certifiering av kultur- och fritidsförvaltningen, som gjordes 2021, inför ny certifiering 2025.